

**МІНІСТЕРСТВО КУЛЬТУРИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ КЕРІВНИХ КАДРІВ КУЛЬТУРИ І МИСТЕЦТВ**

ОРГАНІЗАЦІЯ І МЕТОДИКА ПРОВЕДЕННЯ ВЕСІЛЬНИХ СВЯТ

ПРОГРАМА ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ

освітній ступінь «Магістр»
спеціальність 8.020201 «Театральне мистецтво»

КИЇВ – 2015

Розробник: В. Б. Матушенко, професор кафедри сценічного та аудіовізуального мистецтва, заслужений працівник культури України

Програму дистанційного навчання затверджено на засіданні кафедри сценічного та аудіовізуального мистецтва Національної академії керівних кадрів культури і мистецтв, протокол № 1 від 16.02.2015

Організація і методика проведення весільних свят : програма дистанційного навчання для студентів освітнього ступеня «Магістр», спеціальності 8.020201 «Театральне мистецтво» / розроб. В. Б. Матушенко. – К. : НАКККіМ, 2015.

ВСТУП

Дисципліна «Організація і методика проведення весільних свят» викладається згідно з типовим навчальним планом підготовки фахівців зі спеціальності «Театральне мистецтво».

Мета курсу – набуття студентами теоретичних знань і формування практичних умінь і навичок з організації та методики проведення весільних свят в умовах сучасної України.

Завдання дисципліни:

- ознайомити студентів з історіографією виникнення українських весільних обрядів, ритуально-обрядовим значенням весільної символіки й атрибутики, організацією та проведенням традиційних українських весільних обрядів, організацією сучасних українських національних обрядів;

- продемонструвати практичне проведення весільних свят на території м. Києва;

- навчити складати власний сценарій проведення свята.

Протягом семестру студенти вивчають українські національні весільні обряди, досліджують їхню історію, визначають роль учасників дійства в проведенні весілля тощо.

Теоретичні заняття поєднуються з практичними вправами, під час яких студенти формують практичні навички з організації та проведення весільного свята. У процесі навчання студенти готують власні сценарії проведення весілля та вчаться самостійно проводити сучасні обрядодії.

Під час опанування курсу передбачено такі форми контролю, як: тестування, проведення ситуаційних ігор, самостійних робіт, практичних занять. Формою підсумкового контролю є іспит.

Курс вивчається протягом 2-го семестру на 1 курсі магістратури. Загальний обсяг – 54 години.

ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН
для студентів дистанційної форми навчання

№ з/п	Теми занять	Види занять і розподіл годин						Форма контролю
		усього	лекції	семінари	практичні	самостійна робота	екзамен	
Організація і методика проведення весільних свят								
1	Український національний обряд весілля	6	2	2		2		Семінар
2	Весільна модель світоустрою та її функції	6	2			4		Опитування
3	Ритуально-обрядове значення весільної символіки й атрибутики	6	2	2		2		Семінар
4	Весільні чини, образи, орнамент, символи: їх функції та обрядове значення	6	2			4		Опитування
5	Традиційне і сучасне українське весілля як система обрядових дій	6	2	2		2		Семінар
6	Моделювання варіативних програм весільного обряду як ефективного методу формування особистості	6	1		1	4		Опитування
7	Особливості еволюції сучасних форм обрядовості	6	2			4		Реферат
8	Структура обрядових дій сучасного українського весілля	6	1	2	1	2		Опитування, семінар
9	Сучасний стан української весільної обрядовості	6	2			2		Опитування
	Іспит	2					2	Іспит
Усього за семестр		54	16	8	2	26	2	

СТРУКТУРА ІСПИТУ

1. Усна відповідь студента на теоретичні питання з кожної теми курсу.
2. Написання студентом власного сценарного плану проведення весілля.
3. Практична підготовка студентом методики та послідовності проведення традиційних і сучасних весільних обрядів.

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ЗНАНЬ СТУДЕНТІВ

Оцінка **«відмінно»** ставиться студенту, який оволодів теоретичним курсом підготовки з організації та методики проведення весільних свят, відповів на питання з кожної теми курсу, практично засвоїв повну послідовність дій організатора та ведучого весілля, написав власний сценарний план проведення весілля та практично підготував методику та послідовність проведення традиційних і сучасних весільних обрядів.

Оцінку **«добре»** отримує студент, який оволодів теоретичним курсом підготовки з організації та методики проведення весільних свят, відповів на питання з кожної теми курсу, практично засвоїв повну послідовність дій організатора та ведучого весілля та практично підготував кілька епізодів для проведення традиційних і сучасних весільних обрядів.

Оцінка **«задовільно»** ставиться студенту, який оволодів теоретичним курсом підготовки з організації та методики проведення весільних свят, відповів не на всі питання з кожної теми курсу та підготував хоча б епізод власного проведення весільних обрядодій.

Оцінку **«незадовільно»** отримує студент, який не набув знань з курсу, не дав чіткої відповіді на запропоновані питання, не підготував власний сценарний план проведення весілля та не продемонстрував методику й послідовність проведення традиційних і сучасних весільних обрядів.

ПИТАННЯ ДО ІСПИТУ

1. Українське весілля.
2. Історіографія та джерельна база української весільної обрядовості.
3. Перші матеріали про весільні обряди та традиції.
4. Ян Ласіцький і його внесок в українську обрядовість.
5. Гійом де Боплан і його книга «Опис України».
6. Григорій Калиновський і зародження української весільної обрядовості.
7. Етнографи українських обрядів ХІХ–ХХ ст.
8. Український радянський період весільних обрядів.
9. Весільна модель світоустрою.
10. Структура весілля.
11. Пояснення Всесвіту з точки зору трипільської культури.
12. Сім різновидів ритуальних взаємодій між чужими світами.
13. Виконання певного комплексу ритуалів.
14. Магічні ритуали й аграрна магія.
15. Функції весільної моделі світоустрою.
16. Весілля як система обрядових дій.
17. Локальні особливості у весільній обрядовості.
18. Весільна символіка.
19. Весільна атрибутика.
20. Посад молодих.
21. Ритуально-обрядове значення весільної символіки й атрибутики.
22. Основні чини весільної обрядовості.
23. Образи, орнамент, символи на весіллі.
24. Обрядове значення символів на традиційному весіллі.
25. Обрядове значення символів на сучасному весіллі.
26. Три обрядові цикли українського весілля.
27. Система обрядових дій традиційного українського весілля.
28. Передвесільний, власневесільний і післявесільний цикли.
29. Система обрядових дій сучасного українського весілля.
30. Порівняльна характеристика традиційного та сучасного весілля.
31. Практична підготовка ведучого обрядів до весілля.
32. Створення моделі весільного обряду.
33. Епізоди весілля на інформаційній основі.
34. Епізоди весілля на дієво-динамічній основі.
35. Сценарне оформлення весілля як творчий процес.
36. Історія трансформації весільної обрядовості.
37. Релігійний вплив на формування весільних обрядів.
38. Давні весільні обряди часів Київської Русі.
39. Дореволюційне російське право.

40. Весільна обрядовість за часів радянської влади.
41. Весільні обряди в Україні за часи незалежності.
42. Особливості еволюції сучасних форм обрядовості.
43. Склад структури обрядової дії.
44. Учасники обряду.
45. Атрибути обряду.
46. Основні обрядодії сучасного весілля.
47. Послідовний розгляд основних обрядодій сучасного українського весілля.
48. Обряд викупу молодим своєї нареченої в день весілля.
49. Обряд зустрічі молодих батьками.
50. Викрадення туфлі в молодої.
51. Знаходження молодими своєї половини із зав'язаними очима.
52. Викрадення нареченої з викупом.
53. Обряд прописки зятя в сім'ю до тещі.
54. Розрізання весільного короваю та частування ним усіх присутніх.
55. Зняття фати з молодої.
56. Обряд визначення наступної нареченої.
57. Обряд визначення наступного нареченого.
58. Народні свята та обряди українців.
59. Естетична функція обрядів.
60. Проведення весілля як професійна діяльність.
61. Створення курсів з організації та проведення весільних свят.
62. Рекомендацій з проведення весільних урочистостей.
63. Проведення фестивалів, виставок, шоу-програм про весілля.
64. Телепрограми на весільну тематику.
65. Відродження найкращих традиційних весільних обрядів.
66. Складання сценарного плану весілля з урахуванням особливостей проведення свята.
67. Складання на основі сценарного плану розгорнутого сценарію проведення весільного свята.
68. проведення весільного свята.
69. Моделювання ситуацій для студентів з організації та проведення весіль.
70. Аналіз самостійних практичних робіт студентів зі створення сценарного плану проведення весілля.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

1. Андрущенко И. А. Этнические традиции: сущность, определение / И. А. Андрущенко // Культура народов Причерноморья. – 1999. – № 10. – С. 11–14.
2. Артюх Л. Ф. Їжа і харчування в Київській Русі / Л. Ф. Артюх // Етнографія Києва й Київщини: традиції і сучасність. – К., 1986. – С. 76–77.
3. Балушок В. Г. Роль жінки в юнацьких ініціаціях давніх слов'ян / В. Г. Балушок // Родовід. – 1994. – № 9. – С. 18–25.
4. Бондарчук Л. М. Обрядова весільна лексика польської мови : автореф. дис. ... канд. філос. наук / Л. М. Бондарчук ; НАН України, Ін-т укр. мови. – К., 2003. – 20 с.
5. Борисенко В. К. Весільні звичаї та обряди на Україні : історико-етнографічне дослідження / В. К. Борисенко ; відп. ред. М.М. Пазяк ; Ін-т мист., фольклористики та етнології ім. М. Т. Рильського АН УРСР. – К. : Наукова думка, 1988. – 192 с.
6. Борисенко В. К. Традиції і життєдіяльність етносу: на матеріалах святково-обрядової культури українців / В. К. Борисенко. – К., 2000. – 72 с.
7. Булашев Г. Український народ у своїх легендах, релігійних поглядах та віруваннях: космогонічні українські народні погляди та вірування / Г. Булашев. – К. : Довіра, 1992. – 414 с.
8. Здоровега Н. І. Нариси народної весільної обрядовості на Україні / Н. І. Здоровега. – К. : Наукова думка, 1974. – 160 с.
9. Іваницький А. І. Українська народна музична творчість (методологія і методика) : навч. посіб. / А. І. Іваницький. – К. : Заповіт, 1997. – 392 с.
10. Килимник С. Український рік у народних звичаях в історичному освітленні / С. Килимник. – К. : Обереги, 1994. – Кн. 1. – 393 с.; Кн. 2. – 525 с.
11. Козяр С. Українська родинна обрядовість. Віхи людської долі: весілля, похорон / С. Козяр ; Ін-т мистецтвознавства, фольклористики та етнології ім. М. Т. Рильського НАН України. – Хмельницький, 2000. – 72 с.
12. Косова А. Ю. Фактичні шлюби і сімейне право / А. Ю. Косова // Правознавство. – 1999. – №3. – С. 45.
13. Костенко Л. В. Хліборобські звичаї та обряди на Київщині / Л. В. Костенко // Українська культова архітектура у світовому контексті. – К., 2001. – С. 197–202.
14. Курочкін О. В. Українці в сім'ї європейській : звичаї, обряди, свята / О. В. Курочкін. – К. : Бібліотека українця, 2004. – 248 с.
15. Лозинський Й. І. Українське весілля / Й. І. Лозинський. – К. : Наукова думка, 1992. – 174 с.
16. Лозко Г. Українське язичництво / Г. Лозко. – К. : Укр. центр духовної культури, 1994. – 96 с.

17. Лукеча М. Під весільний вінець / М. Лукеча. – К. : Просвіта, 1995. – 72 с.
18. Марчук З. В. Українське весілля: генеалогія обряду / З. В. Марчук ; Поділ.-Волин. народознав. центр. – Рівне : Волин. обереги, 2004. – 84 с.
19. Матушенко В. Б. Сучасне весілля в контексті української обрядової культури : монографія / В. Б. Матушенко. – К. : СтилоС, 2009. – 232 с.
20. Матушенко В. Б. Сценарій проведення весільного свята: авторська робота(свідоцтво державного агентства України з авторських і суміжних прав ПА № 1545 від 02.11.1998 р.) / В. Б. Матушенко. – К., 1998. – 21 с.
21. Матушенко В. Б. Організація і методика проведення весільних свят : підручник, затверджений МОН України № 1/11-20285 від 29.12.2012 р. / В. Б. Матушенко. – К.:НАКККіМ, 2013. – 200 с.
22. Маховська С. В. Весільні пісні Поділля: функціонування, поетика, символіка : автореф. дис. ... канд. філол. наук / С. В. Маховська ; Ін-т мистецтвознавства, фольклористики та етнології ім. М. Т. Рильського НАН України. – К., 2004. – 18 с.
23. Маєрчик М. С. Українські обряди родинного циклу крізь призму моделі переходу : автореф. дис. ... канд. істор. наук: 07.00.01 / М. С. Маєрчик ; Ін-т мистецтвознавства, фольклористики та етнології ім. М. Т. Рильського НАН України. – К., 2002. – 20 с.
24. Наулко В. І. Культура і побут населення України / В. І. Наулко. – К. : Либідь, 1993. – 288 с.
25. Несен І. І. Весільний ритуал Центрального Полісся: традиційна структура та реліктові форми (середина ХІХ–ХХ ст.) : автореф. дис. ... канд. істор. наук: 07.00.01 / І. І. Несен ; Ін-т мистецтвознавства, фольклористики та етнології ім. М. Т. Рильського НАН України. – К., 2004. – 21 с.
26. Павлюк С. П. Українське народознавство / С. П. Павлюк. – К. : Знання, 2006. – 568 с.
27. Пашкова Г. Т. Етнокультурні зв'язки українців та білорусів Полісся: на матеріалах весільної обрядовості / Г. Т. Пашкова. – К. : Наукова думка, 1978. – 118 с.
28. Петрова Н. О. Весільна обрядовість українців південно-західної України: порівняльний аналіз / Н. О. Петрова // Проблеми етнології, фольклористики, мистецтвознавства Поділля та Південно-Східної Волині: історія і сучасність : науковий збірник. – Кам'янець-Подільський : Абетка-НОВА, 2002. – С. 118–126.
29. Петрова Н. О. Українська традиційна весільна обрядовість Одещини (20–80-ті рр. ХХ ст.) : автореф. дис. ... канд. істор. наук: 07.00.01 / Н. О. Петрова ; Ін-т мистецтвознавства, фольклористики та етнології ім. М. Т. Рильського НАН України. – К., 2004. – 20 с.
30. Пономар Л. Г. Народний одяг Західноукраїнського Полісся кінця ХІХ – початку ХХ ст. Комплексне дослідження реалій та термінів за матеріалами картографування : автореф. дис. ... канд. істор. наук: 07.00.01 / Л. Г. Пономар. – К., 2000. – 24 с.

31. Пономарьов А. П. Сім'я і родинна обрядовість / А. П. Пономарьов. – К. : Либідь, 1993. – С. 175–202.
32. Романюк П. Ф. Поліське весілля : обряд і лексика. Полісся: мова, культура, історія : матеріали міжнародної конференції / П. Ф. Романюк. – К. : Асоціація етнологів, 1996. – С. 110–113.
33. Романюк П. Ф. Из опыта картографирования свадебного обряда правобережного Полесья / П. Ф. Романюк / Полесский этнолингвистический сборник. – М. : Наука, 1983. – С. 170–171.
34. Романюк П. Ф. Лексика весільного обряду правобережного Полісся : дослідження з української діалектології / П. Ф. Романюк. – К. : Наукова думка, 1991. – С. 225–251.
35. Скуратівський В. Русалії / В. Скуратівський. – К. : Довіра, 1996. – 734 с.
36. Стрельчук В. О. Історія масових ігор : навч. посіб. / В. О. Стрельчук. – К., 2008. – 252 с.
37. Узунова Л. В. Відродження традиційних свят та обрядів в сучасних умовах життя Криму : автореф. дис. ... канд. мистецтвознавства: 17.00.01 / Л. В. Узунова ; Держ. акад. керівн. кадрів культури і мистецтв. – К., 2003. – 18 с.
38. Українці: народні вірування, повір'я, демонологія. – К.: Либідь, 1991. – С. 78–79.
39. Щербина І. В. Сутність традиційного весільного обряду на Україні / І. В. Щербина ; під ред. проф. М. В. Дяченка, проф. В. М. Шейка // Культура України : зб. статей. – Вип. 4. – Х. : ХДАК, 1997. – С. 101–110.
40. www.tamada-matushenko.com.ua